

2020 / Vol:6, Issue:22 / pp.70-87

RESEARCH ARTICLE

Arrival Date : 08.11.2019

Published Date : 31.01.2020

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.243>

Reference : Aras, E.N. (2020). "Kadınlarda Evlilik Doyumunun Cinsel Yaşam Kalitesi Ve Bilişsel Çarpıtmalar Bağlamında İncelenmesi", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 6(22): 70-87.

KADINLARDA EVLİLİK DOYUMUNUN CİNSEL YAŞAM KALİTESİ VE BİLİŞSEL ÇARPITMALAR BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Examination Of Marital Satisfaction In Women In Terms Of Sexual Life Quality And Cognitive Distortions

Esra Nur ARAS

İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji Yüksek Lisans, İstanbul/Türkiye

ÖZET

Evlilik ilişkisi ve evlilik yaşamı bireyin hayatında oldukça önemli bir olgudur. Kişinin psikolojik anlamda iyi veya kötü olmasında önemli bir etkene sahip olan evlilik, yeni bir yaşantıya adım atma evresidir. Bireylerin evlilik ilişkilerinden sağladıkları doyum, yaşamdan da alacakları doyumunu şekillendirmede önemli bir rol üstlenmektedir. Bu araştırmada "Kadınlarda Evlilik Doyumunun Cinsel Yaşam Kalitesi ve Bilişsel Çarpıtmalar Bağlamında İncelenmesi" konusu ele alınmıştır. Bunun yanında demografik veriler de değerlendirilerek evlilik doyumunu ile aralarındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma bağlamında kullanılan ölçekler ise şunlardır: Evlilik Yaşamı Ölçeği, Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği ve Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği. Araştırma kapsamında bu ölçekler, Ankara ilinde yaşayan 322 evli kadına uygulanmıştır. Ölçeklerden elde edilen verilerin analizi SPSS 22 programında yapılmıştır. Sosyodemografik verilerin tespit edilmesinden sonra; cinsel yaşam kalitesi, evlilik doyumunu ve bilişsel çarpıtmalar arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile test edilmiş olup, değişkenlerin birbirleri ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Evlilik doyumunu ortalama puanları, cinsel yaşam kalitesi düşük ve yüksek olan katılımcılar arasında bağımsız örneklem t testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Cinsel doyumunu yüksek olan kadınların, cinsel doyumunu düşük olan kadınlara göre evlilikten aldıkları doyumunu daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bağımsız örneklem t testi aracılığıyla, bilişsel çarpıtmaları az ya da çok kullananlarına göre karşılaştırılan kadınlarda, bilişsel çarpıtmaları daha çok kullananların daha az kullananlara göre evlilik doyumunun daha düşük olduğu görülmüştür. Araştırmamızda aynı zamanda, sosyodemografik değişkenlere göre evlilik doyumunu bağımsız örneklem t testi ve Kruskal-Wallis testi ile değerlendirilmiştir. Flört ederek evlenen, çalışan ve çocuk sahibi olmayan kadınların görücü usulü evlenen, çalışmayan ve çocuk sahibi olan kadınlara göre evlilikten daha çok doyum aldıkları saptanmıştır. Eğitim düzeyine göre bakıldığında, lisans ve yüksek lisans eğitimi alan kadınların lise ve altında eğitim alanlara kıyasla evlilik doyumunun daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Evlilik doyumunu, evlilik ilişkisi, cinsel yaşam kalitesi, bilişsel çarpıtmalar

ABSTRACT

Marriage relationship and marriage life is essential phenomena in life. Marriage, which has an important effect on individuals' psychological wellbeing, is the stage of stepping into a new life. The satisfaction achieved from marital relationships plays an important role in shaping the satisfaction one will receive from life. In this research the main subject was the investigation of marriage satisfaction in women in terms of sexual quality of life and cognitive distortions. Relationship between marriage satisfaction and demographic data were evaluated additionally. Marital Life Scale, Sexual Life Quality Scale and Cognitive Distortions Scale were used as data collection tools. These scales were applied to 322 married women living in Ankara. SPSS 22 program was used to analyze the data obtained from the scales. After the determination of sociodemographic data, the relationship between sexual life quality, marital satisfaction, and cognitive distortions were tested by Pearson correlation analysis. The results showed that all the variables were correlated with each other. The mean scores of marital satisfaction were compared between groups with low sexual quality and high sexual quality via independent sample t test. It was found that women with higher sexual satisfaction had higher satisfaction with marriage than women with low sexual satisfaction. According to the results of independent sample t-test, women who use cognitive distortions more often have decreased marital satisfaction than those who use cognitive

distortions less. In addition, marital satisfaction was evaluated according to sociodemographic variables by the analysis of independent sample t test and Kruskal-Wallis test. Women who were married by flirting, those who work and those who have no children were found to have more satisfaction from marriage than women who were blindly married, those who do not work and those who have children. When the education level is analyzed, it is seen that women who have bachelor and master degree have higher marital satisfaction than those who graduated from high school and below.

Keywords: Marital satisfaction, marital relationship, sexual life quality, cognitive distortions

1. GİRİŞ

Yaşadığımız bu yüzyılda dünyamızı tehdit eden bazı sosyal problemlerle karşı karşıyayız. Bunlardan birisi evlilik ve cinselliğin bozulmuş olmasıdır (Joo, 2015).

İnsanların hayatlarında deneyimleyebilecekleri en mühim yaşantılardan birisi olan evlilik, çoğu kişi için yakın ilişkiler içinde en kalıcı ve en samimi ilişki biçimidir (Levenson ve ark., 1993). Bu anlamda evlilik yaşantısı bireyi birçok alanda etkileyebilecek bir öneme sahiptir. Zaman zaman çevresel faktörler evliliğe yansıtılmakta zaman zaman da evlilikteki faktörler çevreye yansıtılmaktadır. Bundan dolayı evlilikten sağlanan doyum ile genel olarak yaşamdan sağlanan doyum arasında bir ilişki olması yadsınmaz.

Glasier ve ark. (2006) göre cinsellik, cinsiyet kimliği, erkek ve kadın rolleri, erotizm, cinsel yönelim, zevk, samimiyet ve üreme kavramlarını kapsar. Ayrıca cinselliğin, psikolojik, sosyolojik, ekonomik, politik, dini ve kültürel faktörlerle ilişkili olduğunu ileri sürmüşlerdir. Dolayısıyla cinsellikten sağlanan tatminin veya tatminsizliğin, kişinin birçok yaşam alanını etkilemekle birlikte özellikle evlilik ilişkisi içerisinde oldukça önemli bir işlevi vardır.

Sağlık, kişinin fiziksel, zihinsel ve sosyal refah durumu olarak tanımlanmaktadır (Metz ve Epstein, 2002). Bireylerin sağlıklı olmaları kişinin, evlilik içerisinde de eşle olan ilişkisini de etkilemektedir. Çağdaş araştırmalar, cinsel doyum ve evlilik istikrarının sağlık sonuçları ve refahı üzerindeki olumlu etkilerini vurgulamaktadır (Margelisch ve ark., 2017).

Biliş, bilmenin ve akıl yürütmenin birçok yönünü içeren genel bir terimdir. Bilişsel çarpıtma kavramı ise, akıl yürütürken yapılan birtakım yanlışları kapsar (Köroğlu, 2015). Bireylerin ruhsal sıkıntıları ve işlevsel olmayan inançları, yalnızca tecrübe ettikleri yaşantılardan kaynaklanmamaktadır. Kişilerin yaşadıkları olaylara yüklemiş oldukları anlamlar ve olaylara dair yaptıkları yorumlar da duygusal ve davranışsal reaksiyonlarını belirlemektedir. Düşünce hataları, iletişim problemlerinden ruhsal bozukluklara kadar ulaşan sorunlara aracılık eder (Türküm, 2016).

Evlilik iletişim ve etkileşimler sistemi olduğu için, bireydeki bilişsel çarpıtmalar da evlilik ilişkisinde etkilidir. Kişilerin olaylara ve durumlara yükledikleri anlamlar, duygu ve davranışlarına da yansımaktadır. Özellikle iletişim problemleri kapsamında değerlendirildiğinde evlilik içerisinde bilişsel çarpıtmaların kullanılma sıklığı evlilik doyumuna etki etmektedir. Ayrıca evlilik ilişkisindeki duygusal süreçler ve davranışlar cinselliğe de etki etmektedir. Buradan hareketle araştırmada cinsel yaşam kalitesi ve bilişsel çarpıtmaların evlilik doyumuna ile ilişkisi araştırılacaktır. Bu konu araştırılırken cinsel yaşam kalitesi ve bilişsel çarpıtmalar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına da değinilecektir.

1.1. Problem Bildirme

Bu araştırmanın problem cümlesi, “Cinsel yaşam kalitesi ve bilişsel çarpıtmalar kadınların evlilik doyumuna etkisi nedir?” olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Evli kadınların evlilikten sağladıkları doyum ile cinsel yaşam kalitesinin, bilişsel çarpıtmaların ve demografik verilerin ilişkili olup olmadığının, ilişkili ise ne derecede olduğunun araştırılmasıdır.

Evlilikten sağlanan doyum, genel olarak yaşamdan alınan doyumunu da etkileyen faktörlerden birisidir. Dolayısıyla kadınların evlilik doyumunu üzerinde etkili olan faktörleri bilip, bu faktörlerin olumsuz etkilerini çözüme kavuşturarak kadınların evlilik doyumunu arttırmaya yönelik çalışmaların içeriği genişletilebilir. Toplumsal cinsiyet rolleri, aile ortamı ve içerisinde bulunduğu kültürün gelenekleri çerçevesinde yetişen kadınların evlilikten sağladıkları doyumun ne derecede olduğu ve bunun neticesinde kadına hissettirdiği duygu, üzerine düşünülmesi gereken bir konudur. Bundan dolayı kadınların cinsel yaşam kalitesi ve bilişsel çarpıtmaları kullanma sıklıkları ile evlilik doyumunu arasındaki ilişki incelenecektir. Bunun yanında cinsel yaşam kalitesi ile bilişsel çarpıtmalar arasındaki ilişki de ele alınacaktır. Genel anlamda çalışmanın içeriği, özellikle kadınlardaki evlilik doyumunun cinsel yaşam kalitesi ve bilişsel çarpıtmalar bağlamında değerlendirilmesi, ruh sağlığı alanında çalışan profesyonellere yetişkin kadın ruh sağlığı alanında değerli katkılarda bulunacaktır.

1.3. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada önceden kabul edilen bazı varsayımlar vardır. Bu varsayımlar:

- ✓ Ölçeklerin katılımcılar tarafından samimi, objektif ve gerçekçi bir şekilde cevaplandığı varsayılmıştır.
- ✓ Çalışmanın veri toplama araçlarının, çalışmanın ölçmek istediği değişkenleri geçerli ve güvenilir şekilde ölçtüğü kabul edilmektedir.
- ✓ Seçilen örneklemin evreni yansıttığı varsayılmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- ✓ Bu araştırmada örneklem grubu Ankara ili ile sınırlıdır.
- ✓ Bu araştırma 2018–2019 yılları ile sınırlıdır.
- ✓ Katılımcılara ait kişisel bilgiler, araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formundan elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

- ✓ Evlilik Doyumu: Eşlerin birbirlerine gösterdikleri sevgi şekillerinden, ilişkiden sağladıkları cinsel doyumdan, birbirleriyle iletişim kurma şekillerinden ve çevresel boyutlardan sağladıkları psikolojik doyum ve tatmini ifade etmektedir (Sokolski ve Hendrick, 1999).
- ✓ Cinsel Yaşam Kalitesi: Bireyin kendi cinsel yaşamından memnun olma durumunu ifade etmektedir (Çoban, 2012).
- ✓ Bilişsel Çarpıtma: Yalnızca gözlemlemeye dayalı, mantıklı ve işlevsel olmayan fakat gerçek gibi kabul edilen, içeriği inanca dayalı olan ve kişiyi yenilgiye uğratan örüntüleri kapsayan düşünme hatalarıdır. Beck'in modelinde bu düşünme hataları bilişsel çarpıtmalar olarak adlandırılmakla birlikte, bilişsel işleme ya da düşünme çeşitleri hataları olarak da isimlendirilmektedir (Türküm, 2016).

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Evli olan kadınların evlilik doyumlarını cinsel yaşam kalitesi ve bilişsel çarpıtmalar bağlamında incelediğimiz çalışmamızda ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasında değişim var mı, yok mu ve var ise ne derecede olduğu amaçlanır. Araştırma modellerinde kullanıldığı için araştırmanın amacına uygundur (Karasar, 2009). Araştırma kapsamı içerisinde kadınların evlilik doyumlarının; cinsel yaşam kalitesine, bilişsel çarpıtmalara, çalışma durumuna, eğitim durumuna, evlilik süresine, çocuğun olup olmamasına ve evlenme biçimlerine göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını gözlemlemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Ankara ilinde yaşayan evli kadın bireyler oluşturmaktadır. Çalışma ilişkisel tarama modeline göre gerçekleştirilerek örneklemi rastgele örnekleme yöntemiyle Ankara ilinde yaşayan 322 evli kadının katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından çalışmaya katılan evli kadınların demografik bilgilerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan formdur. Demografik bilgi formunda; yaş, eğitim durumu, eş ile tanışma şekli, evlilik süresi, çalışma durumu ve çocuğun olup olmaması yer almaktadır.

2.3.2. Evlilik Yaşamı Ölçeği

Tezer (1996) tarafından, eşlerin evlilik ilişkilerinden sağladıkları doyum düzeylerini belirlemek amacı ile geliştirilen bir ölçektir. Ölçeğin puanlaması; 1=kesinlikle katılmıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum arasında değişen değerlerden oluşmaktadır. Toplam 10 maddelik olan ölçekte 2, 4 ve 5. ifadeler ters yönde puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 50 iken en düşük puan 10'dur. Ölçekten alınmış olan en yüksek puan, evlilik ilişkisinden sağlanan doyumunun en üst seviyede olduğunu göstermektedir.

Bu ölçek, geçerlilik ve güvenilirlik seviyesinin belirlenmesi için evli ve boşanmış bireylere uygulanarak grupların ölçek sonucunda aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark ($t=6.23$, $p<0.01$) saptanmıştır. EYÖ'nün test tekrar test yöntemi kullanılarak güvenilirlik çalışması neticesinde güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur. Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ise kadınlarda (α)= 0,91, erkeklerde (α)= 0,88 bulunmuştur (Tezer, 1996).

2.3.3. Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği/ Kadın

Bu ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Symonds ve arkadaşları (2005) yapılmış bir ölçektir. Tuğut ve Gölbaşı (2010) tarafından CYKÖ'nün Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2010 yılında yapılmıştır. Bu ölçek 18 yaş üzeri bütün kadınlara uygulanabilmektedir, fakat CYKÖ'nün orijinal güvenilirlik ve geçerlilik çalışması 18-65 yaş aralığındaki kadınlarda yapılmıştır. Bu ölçek kişilerin kendi kendine cevaplayabilecekleri, uygulanması basit ve altılı likert şeklinde olup, 18 maddeden oluşmaktadır. Her bir cümle için son dört hafta içerisindeki cinsel yaşamın düşünülerek cevaplanması beklenmektedir (Tuğut ve Gölbaşı, 2010).

Bu ölçeğin maddeleri 1 ve 6 arasında şu şekilde puanlanmaktadır: 1=Tamamen katılıyorum, 2=Büyük Ölçüde Katılıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4=Kısmen Katılmıyorum, 5=Büyük Ölçüde katılmıyorum, 6=Hiç Katılmıyorum. Bu ölçekteki en yüksek puan 108, en düşük puan 18 olmaktadır. Ölçeğin 1, 5, 9, 13, 18 sayılı maddelerin puanları ters çevrilerek toplanmaktadır. Ölçek sonucu toplam alınan puan ise şu şekilde 100'e dönüştürülmelidir: "[(Ölçekten alınan ham puan-18) x 100/90]". Ölçekten alınan toplam puan 63 olur ise bunun 100'e dönüştürülmüş şekli; $(63-18) \times 100/90=50$ olmaktadır. Ölçekten alınan puan ne kadar yüksek ise cinsel yaşam kalitesi o kadar iyi demektir. Bu ölçeğin Cronbach Alpha değeri ise 0,83 olarak saptanmıştır (Tuğut ve Gölbaşı, 2010).

2.3.4. Düşünme Türleri Ölçeği (Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği)

Bu ölçek Covin ve arkadaşları (2011) tarafından, hem kişilerarası (sosyal) alanlarda hem de başarı alanlarında ortaya çıkan 10 tür bilişsel çarpıtma eğilimini ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlanması geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ise Ardaniç tarafından yapılmıştır. BÇÖ'de "çarpıtma", "hata", "sapma" ve "önyargı" gibi kelimelerin geçmemesi bu ölçeğin önemli bir özelliğidir. Covin ve arkadaşları (2011) bu ölçeğe "Düşünme Türleri Ölçeği (CDS)" isminin verilmesindeki sebebin, katılımcı bireylerin savunma düzeylerini azaltmak olduğunu ifade

etmişlerdir. Düşüncelerindeki yanlış veya hataların ölçülüyor olduğuna dair inanç katılımcılarda, savunma tepkisi geliştirerek maddeleri hatalı yanıtlama ihtimaline yol açmaktadır. Bundan dolayı ölçeğin adlandırılmasında nötr ifadeler seçilmiştir(Ardanış, 2017).

Ölçeğin iç tutarlılığını ve geçerliliğini belirlemek için yapılan analizde Cronbach alfa değeri 0.85 olarak belirlenmiştir. Kişilerarası ve başarı alanları alt ölçeklerinde ise sırasıyla 0.75 ve 0.79 değerleri saptanmıştır. Türkçeye uyarlama geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında belirlenen Cronbach alfa katsayısı ise 0.88 olarak saptanarak; test- tekrar test katsayısı da 0.92 olarak gözlemlenmiştir. 10 tane düşünme türü başlığı kısa hikâyeler şeklinde ve 7'li Likert tarzı (asla – her zaman aralığında) bu ölçekle sorgulanmaktadır. Özdel ve arkadaşları klinik olan ve klinik olmayan gruplarla yapmış oldukları geçerlik ve güvenilirlik araştırmasında da bu iki grup için de geçerli bir ölçek olduğunu saptamışlardır (Özdel ve ark., 2014).

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların sosyodemografik bilgilerine, araştırmanın değişkenleri arasındaki analizlere ve analiz bulgularını özetleyen tablolara yer verilmiştir.

3.1 Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Çalışmamızın örneklemini yalnızca evli kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmamıza 335 katılımcı dâhil olmuş; ancak 13 katılımcıya ait veriler ölçeklerin eksik doldurulması ve rastgele cevap verme gibi nedenlerden dolayı analizlere dâhil edilmemiştir. Son durumda, araştırmaya 23 ila 54 yaş arasında, yaş ortalaması 34,79 (SS= 7,78) olan 322 kadın katılmıştır. Araştırmaya katılan kadınlardan 14'ü (%4,3) okur-yazar; 38'i (%11,8) ilk ya da ortaokul mezunu; 122'si (%37,9) herhangi bir lisans programından mezun; 62'si (%19,3) ise yüksek lisans mezunudur. 234 katılımcı (%72,7) eşiyile flört ederek, 88 katılımcı (%27,3) ise eşiyile görücü usulü tanışmıştır. Sıfır ila 5 yıl arası evli olan kadınların sayısı 110 (%34,2) iken 6-12 yıldır evli olanların sayısı 94 (%29,2), 13-20 yıldır evli olanların sayısı 70 (%21,7), 21 yıl ve daha fazla süredir evli olanların sayısı ise 48 (%14,9)'dir. Katılımcılardan 186 (%57,8)'sı herhangi bir işte çalışırken, 136 (%42,2)'sı ev hanımıdır. Katılımcılardan 224 (%69,6)'ü çocuk sahibi iken 98 (%30,4)'i çocuk sahibi değildir.

Katılımcıların sosyodemografik bilgilerine ait veriler Çizelge 3.1'de özetlenmiştir.

Çizelge 3.1: Sosyodemografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Değişken	N	%	
Yaş	29 ve altı	106	32,9
	30-39 yaş	132	41
	40-49 yaş	70	21,7
	50 ve üstü	14	4,3
Eğitim Durumu	Okur-yazar	14	4,3
	İlköğretim	38	11,8
	Lise	86	26,7
	Lisans	122	37,9
	Yüksek Lisans	62	19,3
Eşiyile Tanışma Şekli	Flört ederek	234	72,7
	Görücü usulü	88	27,3
Evlilik Yılı	0-5 yıl	110	34,2
	6-12 yıl	94	29,2
	13-20 yıl	70	21,7
	21 yıl ve üzeri	48	14,9
Çalışma Durumu	Çalışıyor	186	57,8
	Çalışmıyor	136	42,2
Çocuk Durumu	Var	224	69,6
	Yok	98	30,4

3.2 Cinsel Yaşam Kalitesi ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki

Cinsel Yaşam Kalitesi ölçeği toplam puanları ile Evlilik Yaşamı Ölçeği toplam puanları arasındaki ilişkiye bakmak için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, cinsel yaşam kalitesi ile evlilik doyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde güçlü ilişki bulunmuştur ($r=0.889$, $r=0.000$). Buna göre, katılımcıların cinsel yaşam kalitesi toplam puanları arttıkça evlilik doyumu toplam puanları da artış göstermektedir.

Cinsel yaşam kalitesi ile evlilik doyumu arasında yapılan korelasyon analizi sonuçları Çizelge 3.2’de özetlenmiştir.

Çizelge 3.2 Cinsel Yaşam Kalitesi ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki

Değişken		Evlilik Doyumu
Cinsel Yaşam Kalitesi	r	0.889
	p	0.000*
	n	322

* $p<0.05$

3.3 Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki

Düşünce Özellikleri Ölçeğinin alt boyutlarının (zihin okuma, felaketleştirme, ya hep ya hiç tarzı düşünme, duygudan sonuç çıkarma, etiketleme, zihinsel filtreleme, aşırı genelleme, kişiselleştirme, meli malı ifadeleri, olumluyu küçültme ya da yok sayma) ortalama puanları ile Evlilik Yaşamı Ölçeği toplam puanları arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, zihin okuma ($r=-0.744$), felaketleştirme ($r=-0.790$), ya hep ya hiç tarzı düşünme ($r=-0.662$), duygudan sonuç çıkarma ($r=-0.810$), etiketleme ($r=-0.797$), zihinsel filtreleme ($r=-0.783$), aşırı genelleme ($r=-0.792$), kişiselleştirme ($r=-0.636$), meli malı ifadeleri ($r=-0.458$), olumluyu küçültme ya da yok sayma ($r=-0.465$) bilişsel çarpıtmaları ile evlilik doyumu arasında ters yönde anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Buna göre, bilişsel çarpıtmaların ortalama puanları düştükçe evlilik doyumu toplam puanlarında artış görülmektedir.

Bilişsel çarpıtmalar ve evlilik doyumu arasındaki korelasyon sonuçları Çizelge 3.3’te verilmiştir.

Çizelge 3.3 Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki

Değişken		Evlilik Doyumu
Zihin Okuma	r	-0.744
	p	0.000*
	n	322
Felaketleştirme	r	-0.790
	p	0.000*
	n	322
Ya Hep Ya Hiç	r	-0.662
	p	0.000*
	n	322
Duygudan Sonuç Çıkarma	r	-0.810
	p	0.000*
	n	322
Etiketleme	r	-0.797
	p	0.000*
	n	322
Zihinsel Filtreleme	r	-0.783
	p	0.000*
	n	322
Aşırı Genelleme	r	-0.792
	p	0.000*
	n	322
Kişiselleştirme	r	-0.636
	p	0.000*
	n	322

Meli Malı İfadeleri	r	-0.458
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Olumluyu	r	-0.456
Küçültme	<i>p</i>	0.000*
	n	322

3.4 Bilişsel Çarpıtmalar ve Cinsel Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki

Düşünce Özellikleri Ölçeğinin alt boyutlarının (zihin okuma, felaketleştirme, ya hep ya hiç tarzı düşünme, duygudan sonuç çıkarma, etiketleme, zihinsel filtreleme, aşırı genelleme, kişiselleştirme, meli malı ifadeleri, olumluyu küçültme ya da yok sayma) ortalama puanları ile Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği toplam puanları arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, zihin okuma ($r = -0.719$), felaketleştirme ($r = -0.783$), ya hep ya hiç tarzı düşünme ($r = -0.637$), duygudan sonuç çıkarma ($r = -0.789$), etiketleme ($r = -0.809$), zihinsel filtreleme ($r = -0.727$), aşırı genelleme ($r = -0.791$), kişiselleştirme ($r = -0.639$), meli malı ifadeleri ($r = -0.445$), olumluyu küçültme ya da yok sayma ($r = -0.528$) bilişsel çarpıtmaları ile cinsel yaşam kalitesi arasında ters yönde anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Buna göre, bilişsel çarpıtmaların ortalama puanları düştükçe cinsel yaşam kalitesi toplam puanlarında artış görülmektedir.

Bilişsel çarpıtmalar ve cinsel yaşam kalitesi arasındaki korelasyon sonuçları Çizelge 3.4'te verilmiştir.

Çizelge 3.4 Bilişsel Çarpıtmalar ve Cinsel Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki

Değişken		Cinsel Yaşam Kalitesi
Zihin Okuma	r	-0.719
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Felaketleştirme	r	-0.783
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Ya Hep Ya Hiç	r	-0.637
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Duygudan Sonuç Çıkarma	r	-0.789
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Etiketleme	r	-0.809
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Zihinsel Filtreleme	r	-0.727
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Aşırı Genelleme	r	-0.791
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Kişiselleştirme	r	-0.639
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Meli Malı İfadeleri	r	-0.445
	<i>p</i>	0.000*
	n	322
Olumluyu Küçültme	r	-0.528
	<i>p</i>	0.000*
	n	322

3.5 Cinsel Yaşam Doyumuna Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği orta puanından kesilerek cinsel yaşam doyumu düşük olan ve cinsel yaşam doyumu yüksek olan kadınlar iki gruba ayrılmıştır. Cinsel yaşam doyumu açısından iki gruba ayrılan kadınlar bağımsız örneklem t-testi aracılığıyla evlilik doyumu açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre, cinsel yaşam doyumu düşük olan kadınlar ($O= 21,02$, $SS= 4,63$) ve cinsel yaşam doyumu yüksek olan kadınlar ($O= 37,38$, $SS= 7,88$) istatistiksel olarak anlamlı şekilde evlilik doyumu açısından farklılaşmaktadır ($t= -23,10$, $p< 0.05$). Buna göre, cinsel yaşam doyumu düşük olan kadınların evlilikten aldıkları doyum cinsel yaşam doyumu yüksek olan kadınlara göre daha düşüktür.

Cinsel yaşam doyumuna göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçları Çizelge 3.5'te özetlenmiştir.

Çizelge 3.5 Cinsel Yaşam Doyumuna Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Cinsel Doyum	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Düşük	94	21,02	4,63	0,47	-23,10	0,003*
	Yüksek	228	37,38	7,88	0,52		

* $p<0.05$

3.6 “Zihin Okuma” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “zihin okuma” toplam puanları orta noktasından kesilerek zihin okumayı az kullanan ve zihin okumayı çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “zihin okuma” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, zihin okumayı çok kullanan kadınların toplam puanları ($O= 23.63$, $SS= 7.08$) ile zihin okumayı az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O= 38.37$, $SS= 7.71$) evlilik doyumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t= 17.79$, $p< 0.05$). Buna göre, zihin okuma bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.6'da zihin okuma bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Çizelge 3.6 “Zihin Okuma” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Zihin Okuma	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Az kullanan	196	38,37	7,51	0,53	17,79	0,031*
	Çok kullanan	126	23,63	7,08	0,63		

* $p<0.05$

3.7 “Felaketleştirme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “felaketleştirme” toplam puanları orta noktasından kesilerek felaketleştirmeyi az kullanan ve felaketleştirmeyi çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “felaketleştirme” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, felaketleştirmeyi çok kullanan kadınların toplam puanları ($O= 23.08$, $SS= 6.24$) ile felaketleştirmeyi az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O= 38.11$, $SS= 7.84$) evlilik doyumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t= 17.80$, $p< 0.05$). Buna göre, felaketleştirme bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.7'de felaketleştirme bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Çizelge 3.7 “Felaketleştirme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Felaketleştirme	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Az kullanan	204	38,11	7,84	0,54	17,80	0,027*
	Çok kullanan	118	23,08	6,24	0,57		

*p<0.05

3.8 “Zihinsel Filtreleme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “zihinsel filtreleme” toplam puanları orta noktasından kesilerek zihinsel filtrelemeyi az kullanan ve zihinsel filtrelemeyi çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “zihinsel filtreleme” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, zihinsel filtrelemeyi çok kullanan kadınların toplam puanları ($O=22.49$, $SS=5.73$) ile zihinsel filtrelemeyi az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O=38.46$, $SS=7.37$) evlilik doyumunu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t=20.24$, $p<0.05$). Buna göre, zihinsel filtreleme bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.8’de zihinsel filtreleme bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Çizelge 3.8 “Zihinsel Filtreleme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Zihinsel Filtreleme	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Az kullanan	204	38,46	7,37	0,51	20,24	0,011*
	Çok kullanan	118	22,49	5,73	0,52		

*p<0.05

3.9 “Duygudan Sonuç Çıkarma” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “duygudan sonuç çıkarma” toplam puanları orta noktasından kesilerek duygudan sonuç çıkarmayı az kullanan ve duygudan sonuç çıkarmayı çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “duygudan sonuç çıkarma” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, duygudan sonuç çıkarmayı çok kullanan kadınların toplam puanları ($O=23.13$, $SS=6.98$) ile duygudan sonuç çıkarmayı az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O=39.53$, $SS=5.79$) evlilik doyumunu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t=22.33$, $p<0.05$). Buna göre, duygudan sonuç çıkarma bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.9’da duygudan sonuç çıkarma bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Çizelge 3.9 “Duygudan Sonuç Çıkarma” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Duygudan Sonuç Çıkarma	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Az kullanan	186	39,53	5,79	0,42	22,33	0,021*
	Çok kullanan	136	23,13	6,98	0,59		

*p<0.05

3.10 “Ya Hep Ya Hiç Tarzı Düşünce” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “ya hep ya hiç tarzı düşünce” toplam puanları orta noktasından kesilerek ya hep ya hiç tarzı düşünce şeklini az kullanan ve ya hep ya hiç tarzı düşünce şeklini çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “ya hep ya hiç tarzı düşünce” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak

için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, ya hep ya hiç tarzı düşünce tarzını çok kullanan kadınların toplam puanları ($O= 23.47$, $SS= 7.60$) ile ya hep ya hiç düşünce tarzını az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O= 35.24$, $SS= 9.42$) evlilik doyumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t= 10.93$, $p< 0.05$). Buna göre, ya hep ya hiç tarzı bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.10'da ya hep ya hiç tarzı düşünce bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

Çizelge 3.10 “Ya Hep Ya Hiç Tarzı Düşünce” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Ya Hep Ya Hiç	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Az kullanan	250	35,24	9,42	0,59	10,93	0,042*
	Çok kullanan	72	23,47	7,60	0,89		

* $p<0.05$

3.11 “Etiketleme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “etiketleme” toplam puanları orta noktasından kesilerek etiketlemeyi az kullanan ve etiketlemeyi çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “etiketleme” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, etiketlemeyi çok kullanan kadınların toplam puanları ($O= 22.64$, $SS= 5.95$) ile etiketlemeyi az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O= 38.37$, $SS= 7.46$) evlilik doyumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t= 19.56$, $p< 0.05$). Buna göre, etiketleme bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.11'de etiketleme bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Çizelge 3.11 “Etiketleme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Etiketleme	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Az kullanan	204	38,37	7,46	0,52	19,56	0,032*
	Çok kullanan	118	22,64	5,95	0,54		

* $p<0.05$

3.12 “Aşırı Genelleme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “aşırı genelleme” toplam puanları orta noktasından kesilerek aşırı genellemeyi az kullanan ve aşırı genellemeyi çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “aşırı genelleme” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, aşırı genellemeyi çok kullanan kadınların toplam puanları ($O= 21.96$, $SS= 6.08$) ile aşırı genellemeyi az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O= 37.83$, $SS= 7.51$) evlilik doyumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t= 20.30$, $p< 0.05$). Buna göre, aşırı genelleme bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.12'de aşırı genelleme bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar özetlenmiştir.

Çizelge 3.12 “Aşırı Genelleme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Aşırı Genelleme	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Az kullanan	216	37,83	7,51	0,51	20,30	0,022*
	Çok kullanan	106	21,96	6,08	0,59		

* $p<0.05$

3.13 “Kişiselleştirme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “kişiselleştirme” toplam puanları orta noktasından kesilerek kişiselleştirmeyi az kullanan ve kişiselleştirmeyi çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “kişiselleştirme” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, kişiselleştirmeyi çok kullanan kadınların toplam puanları ($O= 22.64$, $SS= 7.64$) ile kişiselleştirmeyi az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O= 34.44$, $SS= 9.64$) evlilik doyumunu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t= 9.59$, $p< 0.05$). Buna göre, kişiselleştirme bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.13’te kişiselleştirme bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Çizelge 3.13 “Kişiselleştirme” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Kişiselleştirme	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik	Az kullanan	272	34,44	9,64	0,58	9,59	0,021*
Doyumu	Çok kullanan	50	22,64	7,64	1,08		

* $p<0.05$

3.14 “Zorunluluk İfadeleri (Meli-Malı)” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcıların “zorunluluk ifadeleri” toplam puanları orta noktasından kesilerek zorunluluk ifadelerini az kullanan ve zorunluluk ifadelerini çok kullanan kadınlar olarak iki grup oluşturulmuştur. Bilişsel çarpıtmalardan “zorunluluk ifadeleri” türünü sık kullanan kadınların, bu bilişsel çarpıtma türünü nadir kullanan kadınlara göre evlilik doyumunu karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, zorunluluk ifadelerini çok kullanan kadınların toplam puanları ($O= 22.64$, $SS= 7.64$) ile etiketlemeyi az kullanan kadınların toplam puanları arasında ($O= 34.44$, $SS= 9.64$) evlilik doyumunu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t= 9.59$, $p< 0.05$). Buna göre, kişiselleştirme bilişsel çarpıtmasını sık kullanan kadınlar, az kullananlara göre evlilikten daha az doyum almaktadır.

Çizelge 3.14’te zorunluluk ifadeleri (meli-malı) bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Çizelge 3.14 “Zorunluluk İfadeleri (Meli-Malı)” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Meli – Malı Düşünceleri	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik	Az kullanan	256	34,67	9,99	0,62	9,55	0,025*
Doyumu	Çok kullanan	66	24,57	6,93	0,85		

* $p<0.05$

3.15 “Olumluyu Azımsama” veya “Yok Sayma” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Çizelge 3.15’te olumluyu azımsama ya da yok sayma bilişsel çarpıtmasının kullanımına göre evlilik doyumunun karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

Çizelge 3.15 “Olumluyu Azımsama” veya “Yok Sayma” Bilişsel Çarpıtmasının Kullanımına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Olumluyu Azımsama/Yok Sayma	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik	Az kullanan	270	34,44	9,53	0,58	8,49	0,019*
Doyumu	Çok kullanan	52	23,07	8,69	1,20		

* $p<0.05$

3.16 Flört Ederek ve Görücü Usulü Evlenen Kadınların Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Eşleriyle flört ederek evlenen ve görücü usulüyle evlenen kadınların evlilik doyumu bağımsız örneklem t-testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Test sonucuna göre, eşleriyle flört ederek evlenen kadınların evlilik doyumu toplam puanları ($O= 36.76$, $SS= 8.38$) ve görücü usulüyle evlenen kadınların evlilik doyumu toplam puanları ($O= 21.56$, $SS= 5.69$) arasında istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($t= 18.58$, $p< 0.05$). Flört ederek evlenen kadınların evlilik doyumu görücü usulü evlenenlere oranla yüksek bulunmuştur.

Çizelge 3.16'da flört ederek evlenen ve görücü usulü ile evlenen kadınların evlilik doyumu karşılaştırmasına ilişkin sonuçlar sunulmuştur.

Çizelge 3.16 Flört Ederek ve Görücü Usulü Evlenen Kadınların Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Evlenme Biçimi	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Flört ederek	234	36,76	8,38	0,54	18,58	0,020*
	Görücü usulü	88	21,56	5,69	0,60		

* $p<0.05$

3.17 Çalışan ve Çalışmayan Kadınların Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Çalışan ve çalışmayan kadınların evlilik doyumu bağımsız örneklem t-testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Test sonucuna göre, çalışan kadınların evlilik doyumu toplam puanları ($O= 38.64$, $SS= 6.81$) ve çalışmayan kadınların evlilik doyumu toplam puanları ($O= 24.35$, $SS= 8.30$) arasında istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($t= 16.42$, $p< 0.05$). Çalışan kadınların evlilik doyumu çalışmayan kadınlara oranla yüksek bulunmuştur.

Çizelge 3.17'de çalışan ve çalışmayan kadınların evlilik doyumu karşılaştırmasına ilişkin sonuçlar sunulmuştur.

Çizelge 3.17 Çalışan ve Çalışmayan Kadınların Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Çalışma Durumu	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Çalışan	186	38,64	6,81	0,49	16,42	0,021*
	Çalışmayan	136	24,35	8,30	0,71		

* $p<0.05$

3.18. Çocuk Sahibi Olan ve Çocuk Sahibi Olmayan Kadınların Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Çocuk sahibi olan ve çocuk sahibi olmayan kadınların evlilik doyumu bağımsız örneklem t-testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Test sonucuna göre, çocuk sahibi olmayan kadınların evlilik doyumu toplam puanları ($O= 40.79$, $SS= 7.56$) ve çocuk sahibi olan kadınların evlilik doyumu toplam puanları ($O= 29.02$, $SS= 9.22$) arasında istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($t= -11.99$, $p< 0.05$). Çocuk sahibi olmayan kadınların evlilik doyumu çocuk sahibi olan kadınlara oranla yüksek bulunmuştur.

Çizelge 3.18'de çocuk sahibi olan ve çocuk sahibi olmayan kadınların evlilik doyumu karşılaştırmasına ilişkin sonuçlar sunulmuştur.

Çizelge 3.18 Çocuk Sahibi Olan ve Çocuk Sahibi Olmayan Kadınların Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Çocuk Durumu	n	Ort.	SS	SHO	t	p
Evlilik Doyumu	Var	224	29,02	9,22	0,61	-11,99	0,001*
	Yok	98	40,79	7,56	0,76		

* $p<0.05$

3.19. Eğitim Düzeyine Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

Katılımcılar eğitim düzeyine göre beş gruba (okuryazar, ilköğretim mezunu, lise mezunu, lisans mezunu, yüksek lisans mezunu) ayrılmıştır. Gruplardaki kadınların eğitim durumuna göre evlilik doyumu Kruskal-Wallis testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Analiz sonucu eğitim düzeyine göre

evlilik doyumunun farklılaştığını göstermektedir ($K= 140,284$, $p< 0.013$). Çizelge 3.19’da evlilik doyumunun eğitim düzeyin göre karşılaştırılmasıyla ilgili test sonuçları verilmiştir.

Çizelge 3.19 Eğitim Düzeyine Göre Kadınların Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ort.	Sd	K	p
Evlilik Doyumu	Okuryazar	14	100,64			
	İlköğretim	38	63,92			
	Lise	86	103,66	4	140,284	0,013*
	Lisans	122	210,24			
	Yüksek lisans	62	219,37			

* $p<0.05$, Sd: serbestlik derecesi

Eğitim düzeylerinin kendi aralarındaki karşılaştırmasına ilişkin post-hoc analizi sonuçlarına göre, okuryazar, ilköğretim ve lise mezunlarının evlilik doyumunu kendi arasında farklılaşmamaktadır. Aynı şekilde, lisans ve yüksek lisans mezunlarının evlilik doyumunu kendi arasında farklılaşmamaktadır. Ancak, okuryazar, ilköğretim ve lise mezunlarının evlilik doyumunu lisans ve yüksek lisans mezunlarına göre anlamlı şekilde düşük bulunmuştur. Buna göre, lisans ve yüksek lisans mezunu olan kadınlar evlilikten diğer gruplara oranla daha çok doyum almaktadır. Eğitim düzeylerinin alt gruplara göre evlilik doyumunu açısından karşılaştırılmasına ilişkin test sonuçları Çizelge 3.20’de özetlenmiştir.

Çizelge 3.20 Eğitim Düzeylerinin Alt Gruplarına Göre Evlilik Doyumunun Karşılaştırılması

	Eğitim Düzeyi (1)	Eğitim Düzeyi (2)	Test Puanı	Std. Hata	Std. Test Puanı	p
Evlilik Doyumu	İlköğretim	Okuryazar	36,722	28,901	1,271	1,000
	İlköğretim	Lise	-39,742	18,007	-2,207	0,273
	İlköğretim	Lisans	-146,317	17,173	-8,520	0,001*
	İlköğretim	Y. lisans	-155,450	19,045	-8,162	0,001*
	Okuryazar	Lise	-3,020	26,641	-0,113	1,000
	Okuryazar	Lisans	-109,595	26,085	-4,201	0,001*
	Okuryazar	Y. lisans	-118,728	27,354	-4,340	0,001*
	Lise	Lisans	-106,575	13,016	-8,188	0,013*
	Lise	Y. lisans	-115,708	15,401	-7,513	0,015*
	Lisans	Y. lisans	-9,133	14,418	-0,633	1,000

* $p<0.05$

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmamızda evli kadınların evlilikten aldıkları doyum ve cinsel yaşam doyumunun bilişsel çarpıtmalara ve sosyodemografik faktörlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmamızın örneklemini Ankara ilinde ikamet eden 23-54 yaş aralığındaki 322 kadından oluşmaktadır. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri Çizelge 3.1’de özetlenmiştir.

Çalışmamızın sonuçlarına bakıldığında, bilişsel çarpıtmalar, cinsel yaşam doyumunu ve evlilik doyumunu birbiriyle ilişkili görünmektedir. Katılımcıların evlilik doyumunun sosyodemografik faktörlere göre farklılaştığı da tespit edilmiştir. Çalışmamızın tüm sonuçları, literatür çalışmalarının sonuçlarına göre karşılaştırılmıştır.

4.1. Cinsel Doyum ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Çalışmamızda ilk olarak cinsel doyum ve evlilik doyumunu arasında bir ilişki olup olmadığı incelenmiş; cinsel doyumun evlilik doyumunu ile pozitif yönde güçlü bir ilişki içinde olduğu görülmüştür. Katılımcıların cinsel yaşamlarından aldıkları doyum arttıkça evliliklerinden aldıkları doyumun da arttığı görülmektedir. Daha sonra cinsel yaşam doyumunu düşük olan ve cinsel yaşam doyumunu yüksek olan kadınlar, evlilik doyumuna göre karşılaştırılmış; iki grup arasında da farklılık bulunmuştur. Cinsel yaşam doyumunu düşük olan kadınların evlilikten aldıkları doyumun, cinsel yaşam doyumunu yüksek olan kadınlara göre anlamlı şekilde düşük olduğu görülmüştür. Ancak, çalışmamıza yordayıcı analizler dâhil edilmediğinden, cinsel yaşam doyumunun evlilik doyumuna etki edip etmediği

çalışmamızın sonuçları arasında yer almamaktadır. Evlilik doyumunu yordayan değişkenlerin çalışıldığı bir çalışmada, cinsel yaşam memnuniyetinin evlilik doyumunu önemli ölçüde yordayan bir değişken olduğu sonucuna varılmıştır (Çağ ve Yıldırım, 2013). Aynı çalışmada, eşlerin birbirlerine olan desteğinin ve eğitim düzeyinin de evlilik doyumunu etkileyen faktörler arasında olduğu bulunmuştur (Çağ ve Yıldırım, 2013). Yeh, Lorenz, Wickrama ve arkadaşlarının (2006) 283 evli çift ile yaptığı boylamsal çalışmada, cinsel yaşam doyumunu ile evlilik kalitesinin birbirini besleyen faktörler olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsel yaşamdan alınan yüksek doyumun evlilikten alınan doyumunu artırdığı; zamanla evliliğin daha istikrarlı ilerlemesine yardımcı olduğu belirtilmiştir. İki yüz atmış altı evli kadının dâhil edildiği başka bir çalışmada, kadınlar aile hayatlarının gidişatına göre gruplara ayrılmıştır. Yeni aile kuranlar, henüz çocuğu olanlar ve okul öncesi çağında çocuğu olanların cinsel hayatlarından aldıkları doyum ile evlilikten aldıkları doyum yüksek oranda birbiriyle ilişkili bulunmuştur. Evliliğin daha sonraki aşamalarında cinsel yaşam ile evlilik doyumunu arasında ilişkiye rastlanmazken; evlilik yaşamının gidişatının gruplandığı son üç aşamada (ergenlik döneminde çocuğu olanlar, çocuğu evden ayrılanlar ve emekli olanlar) cinsel yaşam doyumunda düşüş gözlenirken evlilik doyumunun arttığı gözlemlenmiştir. Çalışmanın sonuçları, cinsel yaşam ile evlilik doyumunu arasındaki ilişki şiddetinin evliliğin ileriki aşamalarında azaldığını göstermiştir (Fallah vd., 2018). Butzer ve Campbell (2008) evli çiftlerin bağlanma şekilleri ile cinsel doyum ve evlilik doyumunu arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Yüz on altı evli çiftle yapılan çalışmanın sonuçları, yüksek kaygı ve kaçınma gösteren bireylerin evliliklerindeki cinsel doyum oranlarının düşük olduğunu; partneri kaçınmacı yapıya sahip olan bireylerin daha da düşük cinsel doyum belirttiği görülmüştür. Bunun yanında, cinsel doyum ve evlilik doyumunu arasındaki ilişkinin en kuvvetli olduğu çiftlerin kaygılı bağlanma tarzına sahip olduğu bulunmuştur. Ülkemizde ve diğer ülkelerde yapılan literatür çalışmaları cinsel doyum ile evlilik doyumunun birbiriyle yüksek oranda ilişkili faktörler olduğunu göstermiştir. Çalışmamızın sonuçları da bu bulguları destekler niteliktedir.

4.2. Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Çalışmamızda ele aldığımız konulardan biri de, katılımcıların bilişsel çarpıtmaları kullanma düzeylerine göre evlilikten aldıkları doyumun karşılaştırılmasıdır. Elde ettiğimiz sonuçlara göre, bilişsel çarpıtmaların yüksek oranda görülmesi, evlilikten alınan doyumunu azaltmaktadır. Çalışmamızda on farklı bilişsel çarpıtmaya göre evlilik doyumunu değerlendirilmiş; bilişsel çarpıtmaların tamamında yüksek puanlara sahip olanların evlilikten daha az doyum aldığı belirlenmiştir. Bu durum, bilişsel çarpıtmanın türünden ziyade, çarpıtmaların düzeyinin evlilik doyumuyla daha yakından ilişkili olabileceği fikrini doğurmuştur. Elazığ'da 482 evli bireyle yapılan çalışmada, ilişki içindeki tükenmişlik düzeyleri çeşitli demografik faktörlere, güven ilişkisine, partner desteğine ve kişilerarası bilişsel çarpıtmalara göre incelenmiştir. Çalışmanın sonuçları, bilişsel düzeydeki fonksiyonel olmayan düşüncelerin ve uygun olmayan problem çözme becerilerin ilişkilerde tarafların tükenmişlik düzeylerinin artmasına neden olduğunu göstermiştir. İlişki içindeki bilişsel çarpıtmalardan kaynaklanan gerçekçi olmayan beklentiler, çiftlerin birbirine olan sevgisinin ve güveninin zedelenmesine yol açmakta, bu durum zamanla çiftlerin birbirini etiketlemelerine neden olmaktadır (Pamuk ve Durmuş, 2015). Seksenli yıllarda çiftlerin bilişsel terapideki ilerlemelerinin çeşitli faktörlere göre incelendiği bir çalışmada, çiftlerde ilişki içindeki bilişsel çarpıtmaların düzeyinin bilişsel terapideki ilerlemeyle ilişkili olduğu görülmüş; beklenen şekilde bilişsel çarpıtmayı fazla kullanan çiftlerin terapiden daha az verim aldığı görülmüştür. Aynı zamanda, bilişsel çarpıtma düzeyinin artmasının birliktelikten alınan doyumunu azalttığı sonucuna varılmıştır. Kişilerin partnerine ya da ilişkiye yönelik işlevsel olmayan düşünce kalıplarına yüksek oranda sahip olması, ilişkiyi devam ettirmek için çözüm aramaktan çok, kişinin ilişkiyi bitirmeye daha meyilli hale gelmesine neden olmaktadır (Epstein ve Eidelson, 1981). Epstein ve Baucom (2007) çiftlere yönelik bilişsel terapi uygulamalarında, çiftlerin bireysel ve ilişkiye yönelik bilişsel çarpıtmalarının ve işlevsiz düşüncelerinin çalışılması ve terapide ilerleme kaydedilmesinin ardından çiftler arasındaki ilişkiye yönelik sorunların yüksek oranda aşıldığını ve evlilik doyumunun arttığını vurgulamıştır. Bilişsel

çarpıtmaların evlilik doyumunu üzerindeki etkisini çalışan geçmiş yayınlar bilişsel çarpıtmaların partnerler tarafından yüksek oranda kullanılmasının evlilik birliği için zarar verici olduğu yönünde sonuçlar göstermektedir. Çalışmamızın sonuçları da bu bulguları destekler nitelikte olup; bilişsel çarpıtmaları yüksek oranda kullanan bireylerin evliliklerinden aldıkları doyumun istatistiksel olarak güçlü şekilde düştüğünü göstermiştir.

4.3. Görücü Usulü Evlenen ve Flört Ederek Evlenen Kadınların Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Toplumun en önemli yapı taşlarından olan evliliğin kurulmasının hangi yöntemlerle olduğu ve bu yöntemlerin nasıl sonuçlara yol açtığı da evlilik doyumunu etkileyen faktörlerdendir. Araştırmamızda eşleriyle kendileri tanışarak, flört ederek evlenen kadınlarla görücü usulüyle evlenen kadınların evlilik doyumları karşılaştırılmıştır. Sonuçlar, eşleriyle flört ederek evlenen kadınların evlilikten daha çok doyum aldıklarını göstermiştir. Şendik ve Korkut (2008) tarafından yapılan kadın ve erkeklerden oluşan 171 kişinin dâhil olduğu çalışmada, çiftlerin birbirini ile uyumu ile evlilik çatışmalarını kişilerin evlenme şekillerine göre incelenmiştir. Sonuçlar tanışarak ve anlaşarak evlenen çiftlerin görücü usulüne göre evlenen çiftlere göre çift uyumlarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Yeşiltepe ve Çelik (2014) örneklem grubu öğretmenlerden oluşan çalışmalarında, evlilik uyumunu bazı faktörlere göre incelemişlerdir. Evlilik uyumunun yaşa ve cinsiyete göre farklılaşmadığı, ancak kişilerin evlenme biçiminin ve çocuk sayılarının evlilik uyumu etkilediği görülmüştür. Aşk evliliği yapan bireylerin, görücü usulü evlenenlere ya da anlaşmalı olarak evlenenlere göre evliliklerinin daha uyumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Ülkemizde yapılan evlilik uyumunun çeşitli sosyodemografik faktörlere göre incelendiği başka bir çalışmada, 452 evli birey evlenme biçimine göre incelenmiş; görücü usulü evlenmek ile tanışarak/flört ederek evlenmenin evlilik uyumunu etkilemediği sonucuna varılmıştır. Çalışmada evlilik uyumunu etkileyen faktörler arasında toplumsal ve entelektüel değerler, kariyer değerleri, özgürlük algısı, romantik değerler gibi faktörler gösterilmiştir. Çalışmamızın sonuçları, eşlerini flört ederek kendi seçen kadınların görücü usulü evlenen kadınlara oranla evlilikten aldıkları doyumun daha çok olduğu sonucu elde edilmiştir. Evlenme biçiminin evlilik doyumunu etkileyip etkilemediği konusunda yapılan çalışmaların karşıt sonuçlar verebildiği görülmektedir. Evlenme biçimi ile evlilik doyumunu arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların yeni çalışmalarla pekiştirilmesi gerekmektedir.

4.4 Eğitim Düzeyi İle Çalışan ve Çalışmayan Kadınların Evlilik Doyumunun Değerlendirilmesi

Çalışmamızdaki örneklem grubuna bakıldığında, kadınların %57'si lisans ve üstü eğitime sahiptir; toplam örneklemin %60'a yakını ise iş hayatına atılmış ve halen çalışmaktadır. Çalışmamızdan elde ettiğimiz veriler aynı zamanda, lisans ve yüksek lisans eğitimi almış bireylerin çalışma hayatında atılmaya daha meyilli olduğunu göstermiştir. Bir başka deyişle, lise ve altında bir eğitim seviyesine sahip olan katılımcılarda çalışma oranı düşük iken; lisans ve yüksek lisans eğitim düzeyine sahip kadınların diğer gruba göre daha yüksek oranda çalışma hayatında yer aldığı görülmüştür. Çalışmamızın sonuçlarına göre, çalışan kadınlarla çalışmayan kadınların evlilik doyumunu karşılaştırıldığında, çalışan kadınların evliliklerinden daha fazla doyum aldığı anlaşılmıştır. Benzer şekilde, katılımcıların evlilikten aldıkları doyum eğitim seviyesine göre karşılaştırıldığında, lisans ve yüksek lisans mezunlarının evlilikten daha çok keyif aldığı görülmüştür. Çalışmamızdan elde ettiğimiz bir başka bulgu da, okuryazar, ilkokul mezunu ve lise mezunu olan kadınların evlilik doyumunun bu gruplarda farklılaşmadığı, ancak lisans düzeyinde bir farklılaşma elde edildiği görülmüştür. Bu durumda üniversite eğitimi kadınları iş yaşamına yönlendirmekle birlikte, evlilikten alınan doyumla da ilişkili görünmektedir. Dökmen ve Tokgöz (2000)'ün çalışmasında, eğitim seviyesi yüksek olan kadınların evlilikten aldıkları doyumun daha fazla olduğu belirtilmiştir. Benzer şekilde Basat (2004)'ün çalışmasında, eğitim seviyesinin evlilik doyumunu ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Çağ ve Yıldırım (2013)'ün evlilik doyumunu yordayan faktörlerle ilgili çalışmasında da, eğitim düzeyinin evlilikten alınan doyumunu önemli ölçüde yordadığı belirtilmiştir.

Eğitim düzeyinin iş yaşantısında belirleyici bir unsur olduğu düşünüldüğünde, eğitim seviyesi yüksek olan kadınların çalışmaya daha meyilli kadınlar olduğu, çalışan kadınların ise evlilikten daha çok tatmin olduğu sonucuna varılabilir.

Amerika’da yapılan bir çalışmada iş gücüne katılan kadın çalışan sayısı arttıkça boşanma oranlarının düştüğüne dair ters yönlü bir ilişki elde edilmiştir. İlk evlenme yaşı değişkeninin etkisi istatistiksel analiz yoluyla ortadan kaldırıldığında dahi, bu ilişki değişmemiştir. Bu durum bir ailede iki eşin birden çalışmasının ailenin refah düzeyine olan katkısıyla ve eve getirilen maddi ve sosyal imkânların çift yönlü erişilebilirliğine dayandırılmıştır (Neeman, Newman ve Olivetti, 2007). Başka bir çalışmada kadınların iş gücüne katılmasının, ev içindeki finansal sorumluluğun bölünmesiyle kadının kendini daha bağımsız ve güçlü hissetmesine neden olabileceği ve böylece evliliğe olan bağımlılığını azaltacağı yönündeki görüş tartışılmıştır. Çalışma sonuçları, mutsuz evliliklerde kadının çalışıyor olmasının evliliğin çatırdamasıyla ilişkili olabileceği; ancak evliliğinde mutlu olduğunu ifade eden kadınların evliliklerinde herhangi bir soruna neden olmadığı saptanmıştır (Schoen, Rothert, Standish ve Kim, 2002). Çalışmamızdan elde ettiğimiz sonuçlara göre, kadınların iş yaşamına atılmalarının evlilik bağına zarar verici bir etkisi gözlemlenmemiş olup; çalışan kadınların evliliklerinden aldıkları doyumun çalışma yaşamıyla birlikte arttığı belirlenmiştir.

4.5. Çocuk Sahibi Olan ve Çocuk Sahibi Olmayan Kadınların Evlilik Doyumunun Değerlendirilmesi

Çalışmamızda çocuk sahibi olmanın evlilikten alınan doyumla bir ilişkisi olup olmadığına bakılmıştır. Sonuçlara göre, çocuk sahibi kadınların çocuk sahibi olmayanlara göre evlilikten daha az doyum aldığı görülmüştür. Çalışmamızdan elde ettiğimiz sonucu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Çocuk sahibi olmak ve evlilik uyumu arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada, çocuk sahibi olmanın evliliğin yapısında değişikliklere yol açtığı, eşler arası iletişim ve iş bölümünde farklılıklar yaşandığı; bu sonuçların da evlilik uyumunu azalttığı belirtilmiştir (White vd., 1986). Twenge, Campbell ve Foster (2004) ebeveynlik ve evlilikten alınan doyum ile ilgili meta analitik bir çalışma yapmış; çocuk sahibi olan bireylerin çocuk sahibi olmayanlara göre evlilik doyumunun daha az olduğunu bildirmiş; çocuk sayısı ile evlilik doyumunun ise ters yönde ilişkili olduğunu saptamıştır. Çocuk sayısı arttıkça evlilikten alınan doyumun azalmakta olduğu görülmüştür. Çağ ve Yıldırım (2013)’in cinsel yaşam doyumunun ve eğitim düzeyinin evlilikten alınan doyumunu etkilediği bulgularına ulaştığı aynı çalışmada, çocuk sahibi olup olmamakla evlilik doyumunu arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Çalışmamızda çocuk sahibi olmanın cinsel doyum üzerindeki etkisi çalışılmamış olsa da, ülkemizde yapılan bir çalışmada, ailedeki çocuk sayısı arttıkça kadınların cinsel yaşamdan aldıkları doyumun azaldığı yönünde bulgular elde edilmiştir (Bayoglu Tekin, 2014). Şendik ve Korkut (2008)’un çift uyumunu değerlendirdikleri çalışmalarında, çocuk sayısının artmasıyla birlikte çiftlerin arasındaki uyumun düşüşe geçtiğini raporlamışlardır. Ülkemizde yapılan bir diğer çalışmada, hiç çocuğu olmayan bireylerin, bir ve birden fazla çocuğu olan bireylere göre evlilik uyumunun daha fazla olduğu yönünde bulgular elde edilmiştir (Yeşiltepe ve Çelik, 2014). Literatür bulguları, çocuk sahibi olan çiftlerin evlilikten aldıkları doyumun azaldığı yönünde bilgiler vermektedir. Çalışmamızın sonuçları da çocuk sahibi olan evli kadınların, çocuk sahibi olmayan evli kadınlara göre evlilik doyumunun daha düşük olduğunu göstermiştir.

KAYNAKÇA

Ardanç, P. (2017). “Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeğinin Türkiye Uyarlanması Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Basat, Ç. (2004). “An exploration of marital satisfaction, lous of control, and self-esteem as predictors of sexual satisfaction”, Master Thesis, Middle East Technical University Social Sciences Enstitute, Ankara.

- Butzer, B. & Campbell, L. (2008). "Adult attachment, sexual satisfaction, and relationship satisfaction: A study of married couples", *Personal relationships*, 15(1): 141-154.
- Çağ, P. & Yıldırım, İ. (2013). "Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler", *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(9): 13-23.
- Çoban, V. (2012). "Postpartum Dönemdeki Kadınların Cinsel Yaşam Kalitesi ve Etkileyen Faktörler", *Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas*.
- Dökmen, Z.Y. & Tokgöz, Ö. (2002). "Cinsiyet, eğitim, cinsiyet rolü ile evlilik doyumu, eşle algılanan benzerlik arasındaki ilişkiler", XII. Ulusal Psikoloji Kongresi, *Türk Psikologlar Derneği Yayınları*, 9-13, Ankara.
- Epstein, N. & Eidelson, R. J. (1981). "Unrealistic beliefs of clinical couples: Their relationship to expectations, goals and satisfaction", *American Journal of Family Therapy*, 9: 13-22.
- Epstein, N. B. & Baucom, D. H. (2007). *Couples In Handbook of Homework Assignments in Psychotherapy* (pp. 187-201), Springer, Boston, MA.
- Fallah, M.; Naz, M. S. G.; Ozgoli, G.; Mehrabi, Y.; Farnam, F. & Bakhtyari, M. (2018). "Correlation of Women's Marital and Sexual Satisfaction in Different Family Life Cycle Stages in Khorram Abad, Iran", *International Journal of Womens Health and Reproduction Sciences*, 6(4): 432-437.
- Glasier, A.; Gülmezoğlu, A. M.; Schmid, G. P.; Moreno, C. G. & Van Look, P. F. (2006). "Sexual and reproductive health: A matter of life and death", *The Lancet*, 368(9547): 1595-1607.
- Joo, C. G. (2015). "Marriage and sexuality in terms of Christian theological education", *Procedia-Social An Behavioral Sciences*, 174(3947): 39-40.
- Köroğlu, E. (2015). *Psikiyatri Sözlüğü*, Ankara, Hyb Yayınları.
- Levenson, R. W.; Carstensen, L. L. & Gottman J. M. (1993). "Long- term marriage: Age, sex, and satisfaction", *Psychology and Aging*, 8(2): 301-313.
- Margelisch, K.; Schneewind, K. A.; Violette, J. & Perrigchiello, P. (2017). "Marital stability, satisfaction and well- being in old age: Variability and continuity in long- term continuously married older persons", *Journal Of Aging & Marital Health*, 21(4): 389-398.
- Metz, M. E. & Epstein, N. (2002). "Assessing the role of relationship conflict in sexual dysfunction", *Journal Of Sex And Marital Therapy*, 28(2): 139-164.
- Neeman, Z.; Newman, A. F. & Olivetti, C. (2007). "Are Working Women Good for Marriage?", Boston University, Mimeo.
- Özdel, K.; Taymur, İ.; Guriz, S. O.; Tulaci, R. G.; Kuru, E. & Türkçapar, M. H. (2014). "Measuring cognitive errors using the Cognitive Distortions Scale (CDS): Psychometric properties in clinical and non- clinical samples", *PloS One*, 9(8): e105956.
- Pamuk, M. & Durmuş, E. (2015). "Investigation of burnout in marriage", *Journal of Human Sciences*, 12(1): 162-177.
- Schoen, R.; Astone, N. M.; Kim, Y. J.; Rothert, K. & Standish, N. J. (2002). "Women's employment, marital happiness, and divorce", *Social forces*, 81(2): 643-662.
- Sokolski, D. M. & Hendrick, S. S. (1999). "Fostering marital satisfaction", *Family Therapy*, 26(1): 39-49.
- Şendil, G. & Korkut, Y. (2008). "Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi", *Psikoloji Çalışmaları/Studies in Psychology*, 28: 15-34.

- Tezer, E. (1996). “Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşamı Ölçeği”, Psikoloji Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(7), 1-7.
- Tuğut, N. & Gölbaşı, Z. (2010). “Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği – Kadın Türkçe Versiyonunun Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması”, Cumhuriyet Tıp Dergisi, 32: 172-180.
- Türküm, A. S. (2016). “Akılcı Olmayan İnanç Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Kısaltma Çalışması”, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(19): 41-47.
- Yeşiltepe, S. S. & Çelik, M. (2014). “Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi olma ve bazı değişkenler açısından incelenmesi”, İlköğretim Online, 13(3).
- Yeh, H. C.; Lorenz, F. O.; Wickrama, K. A. S.; Conger, R. D. & Elder Jr, G. H. (2006). “Relationships among sexual satisfaction, marital quality, and marital instability at midlife”, Journal of family psychology, 20(2): 339.
- White, L.K.; Booth. A. & And Edwards, J.N. (1986). “Children And Marital Happiness: Why The Negative Correlation?”, Journal Of Family, 7 (2): 131–147.